

גמ' סוכה (יא:) - לולב צריך אגד לכתחילה

רב דניאל שטיין

א. חי' הריטב"א (שם) - פי' דליכא למימר דמצוה לאוגדו לכתחילה מן התורה אלא דיעבד אם לא אגדו כשר, דהא כל בדאורייתא לא שאני לה בין לכתחילה בין בדיעבד. ופרקינן דהיינו מצוה מדרבנן משום שנאמר זה אלי ואנוהו התנאה לפניו במצות.

ב. תוס' גיטין (מה:) - כל שישנו בקשירה ישנו בכתיבה, מכאן אומר ר"ת דאין אשה אוגדת לולב ועושה ציצית כיון דלא מיפקדה ואין נראה דהא וכו' סוכת גנב"ך כשרה בפ"ק דסוכה (ח:); ודוקא בס"ת ותפילין ומזוזות דכתיב וקשרתם וכתבתם דרשינן הכי.

ג. רמ"א (סי' תרמ"ט סע' א') - לולב שאגדו כותי ועשאו כשר כמו סוכת כותי. [מג"א (שם ס"ק ח') - משמע דלכתחיל' לא יאגדנו עכו"ם כמ"ש סימן י"ד גבי נשים וכ"כ בהג"מ פ"א מה' ציצית בשם ר"ת וצ"ע דהא קי"ל לולב א"צ אגד וא"כ האגד אינו מן המצוה וע' בסוכה דף י"א ע"ב וצ"ל כיון שהוא נוי למצוה חשוב כמצוה עצמו].

ד. שו"ע (סי' תרנ"א סע' א') - ומצוה לאגדם בקשר גמור, דהיינו ב' קשרים זה על זה, משום נוי, וכו' ואם לא אגדו מבעוד יום, או שהותר אגודו, אי אפשר לאגדו ב"ט בקשר גמור, אלא אגדו בעניבה. [משנ"ב (ס"ק ח') - ועיין בתשובת אגורה באהלך שמצדד דמה שנוהגין העולם שלא לעשות קשר אלא עושין מן עלי לולב כמין בית יד ותוחבין הלולב בו ג"ז בכלל קשר] הגה: יש מי שכתבו לעשות הקשר בדרך אחר, שכורכין סביבות ג' מינים אלו ותוחבין ראש הכרך תוך העגול הכרוך וכן נוהגין. [משנ"ב (ס"ק י"א) - איו"ט קאי דהשו"ע הביא ההיתר של עניבה והרמ"א בשם הטור מביא ההיתר דכריכה. אך מה דסיים הרמ"א וכן נוהגין ופי' המ"א אף בחול צ"ע דאף דבמרדכי נזכר ההיתר דכריכה אף בחול אבל לא באופן זה אלא שמתחלה קושר פ"א ואח"כ כורך וכו' ומתוך כך הוא כאלו קושר ב' קשרים זה ע"ג זה אבל בלא קשירה לא עדיף מעניבה אח"כ מצאתי שגם הגר"א מתמה ע"ז וע"כ נראה לפי מה שמבואר לקמיה דהמנהג לעשות ג' קשרים הקשר התחתון מה שמאגד הג' מינים ביחד יעשה בקשירה מקודם].

ה. שו"ע (שם) - ואם נשרו מהעלין בתוך האגודה בענין שמפסיק, אין לחוש דמין במינו אינו חוצץ; אבל שלא במינו, חוצץ.

ו. שו"ע (סי' תרנ"א סע' י"ב) - ד' מינים הללו מעכבין זה את זה שאם חסר לו אחד מהם לא יברך על השאר, ואם היו ארבעתן מצויים אצלו ונטלם אחד אחד, יצא.

ז. תלמוד ירושלמי (פ"ג ה"ז) - אמר רבי יוסה אילו הוה כתיב וכפות תמרים יאות לית כתיב אלא כפות תמרים. אפילו זה בידו אחת וזה בידו אחת.

ח. רמב"ם (פ"ז לולב ה"ו) - מצוה מן המובחר לאגוד לולב והדס וערבה ולעשות שלשתן אגודה אחת, וכשהוא נטלם לצאת בהן ה מברך תחלה על נטילת לולב הואיל וכולן סמוכין לו ואחר כך נטל האגודה הזאת בימינו ואתרוג בשמאלו ונטלן דרך גדילתן שיהיו עיקריהן למטה לארץ וראשיהן למעלה לאויר, ואם לא אגדן ונטלן אחד אחד ז יצא והוא שיהיו ארבעתן מצויין אצלו, אבל אם לא היה לו אלא מין אחד או שחסרו מין אחד לא יטול עד שימצא השאר.

ט. טור (סי' תרכ"ה) - בסוכות תשבו שבעת ימים וגו' למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל בהוציאי אותם וגו' תלה הכתוב מצות סוכה ביציאת מצרים וכן הרבה מצות וכו' והסוכות שאומר הכתוב שהושיבנו בהם הם ענני כבודו שהקיפן בהם לבל יכה בהם שרב ושמש ודוגמא לזה צונו לעשות סוכות כדי שנזכור נפלאותיו ונוראותיו ואף על פי שיצאנו ממצרים בחדש ניסן לא צונו לעשות סוכה באותו הזמן לפי שהוא ימות הקיץ ודרך כל אדם לעשות סוכה לצל ולא היתה ניכרת עשייתנו בהם שהם במצות הבורא יתברך ולכן צוה אותנו שנעשה בחדש השביעי שהוא זמן הגשמים ודרך כל אדם לצאת מסוכתו ולישב בביתו ואנחנו יוצאין מן הבית לישב בסוכה בזה יראה לכל שמצות המלך היא עלינו לעשותה.